

**5301.01“Daxili fiskal siyasət və dövlət maliyyəsi” ixtisası üzrə doktoranturya qəbul
imtahanı üçün mövzular**

1. Tələb və təklif ayrılması və onların yerdəyişməsinə təsir edən amillər.
2. Tələb və təklif qanunu. Tələb və təklifin tarazlığı. Bazar tarazlığının L.Valras və A.Marşall təhlili.
3. Vergilərin tələb və təklif ayrılmasına təsiri (Qrafik izah)
4. Tələbin qiymət elastikliyi (qrafik izahla) və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri
5. Təklifin qiymət elastikliyi və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri.
6. Azalan faydalılıq həddi, gəlir və əvəzetmə effektləri.
7. Pula tələb nəzəriyyəsi və tələbin formaları. Dövrüyyədəki pulun həcmi nəzəriyyəsinin izahı. Pula tələb və təklif ayrılması. Pul bazarı (pulun həcmi, faiz dərəcələri).
8. Faiz dərəcəsinin və inflyasiyanın ev təsərrüfatlarının pula tələbinə (yığım və xərcləmə qərarına) təsiri.
9. Əsas fərziyyələri qeyd etməklə iqtisadiyyatın tələb (Keyns) modelinin izahı
10. İnflyasiya və işsizlik arasında əlaqələr
11. İnflyasiya və onun ölçülməsi indeksləri
12. İnflyasiya. Tələbin və xərclərin inflyasiyası
13. Tədiyə balansı və onun əsas komponentləri
14. Məcmu tələb və məcmu təklif modelindən istifadə etməklə qapalı iqtisadiyyatda monetar siyasətin izahı
15. İqtisadiyyatın tənzimlənməsində dövlət və bazar uğursuzluqları
16. İqtisadi inkişafı xarakterizə edən makroiqtisadi göstəricilər
17. Milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətlik göstəriciləri (xüsusilə maliyyə sektoru ilə bağlı) və onu şərtləndirən amillər
18. Dövlətin maliyyə sisteminin mahiyyəti və onun təşkili prinsipləri
19. İqtisadi tarazlıq: monetar və fiskal siyasətin əlaqəsi
20. Azərbaycanın dövlət büdcəsinin əsas parametrləri
21. Büdcə təsisatları: dotasiya, subsidiya və subvensiya
22. Dövlətin azad və proteksionist ticarət siyasətinin mahiyyəti, metod və alətləri (vergilər, gömrük rüsumları və kvotaları, büdcə xərcləri, faiz dərəcəsi, pul aqreqləri)
23. Kobb-Duqlas istehsal funksiyası
24. Harrod-Domar modeli
25. Tinberqen modeli
26. Solou modeli
27. Pol Romerin endogen artım modeli
28. Azərbaycan Respublikasının gömrük siyasəti
29. Dövlətin sosial müdafiə siyasəti və onun formaları
30. Pul-kredit siyasəti və maliyyə sabitliyi. Pul aqreqləri
31. Pul tədavülünün mahiyyəti və funksiyaları. Pul tədavülü qanunu
32. Pulun alıcılıq gücü. Alıcılıq qabiliyyəti pariteti (PPC).
33. Kapital bazarında qiymətin əmələ gəlməsinin xüsusiyyətləri
34. Əsas makroiqtisadi göstəricilər
35. Bank sistemi. Mərkəzi bank və kommersiya bankları
36. Pul bazarı. Pula tələb, pulun təklifi, pul bazarında tarazlıq. Əsas pul aqreqləri
37. Faiz dərəcəsi və kreditləşmə
38. Real və nominal effektiv məzənnə
39. Azərbaycanın vergi sisteminin əsas xüsusiyyətləri
40. Vergitutmanın klassik və müasir prinsipləri və onların tətbiqi baxımdan izahı

41. Vergilərin təyin edilməsinin əsas şərtləri
42. Vergilərin əsas funksiyaları və onların mahiyyəti
43. Vergi yükü, onun hesablanması metodları, büdcə gəlirlərinə və iqtisadiyyata təsiri
44. Vergi yükü və onun hesablanması metodikası
45. Yerli vergilər və onların xarakteristikası
46. Burbaşa vergilər və onların xüsusiyyətləri
47. Dolaylı vergilər və onların xüsusiyyətləri
48. İqtisadiyyatın vergi tənzimlənməsinin əsas prinsipləri və onların izahı
49. Vergi yükünün optimallaşdırılması: Laffer ayrısı
50. Əmlak və şəxsi sığortanın təşkili prinsipləri
51. Dövlət maliyyəsinin mahiyyəti və maliyyə sistemində yeri
52. Dövlət büdcəsinin sosial-iqtisadi mahiyyəti və funksiyaları
53. Maliyyə sisteminin mahiyyəti, həlqələri, onların qarşılıqlı əlaqəsi
54. Maliyyənin idarə olunmasının mahiyyəti və elementləri
55. Maliyyənin mahiyyəti, funksiyaları və iqtisadi münasibətlər sistemində rolu.
56. Maliyyə mexanizminin mahiyyəti və dövlətin maliyyə siyasətinin həyata keçirilməsində onun rolu
57. Maliyyənin nəzarət funksiyası
58. Maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi və onun əsas hədəfləri
59. Valyuta məzənnəsi və ona təsir edən amillər
60. Valyuta nəzarətinin əsas istiqamətləri
61. Valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi üsulları
62. Qiymətli kağızlar bazarında bankların investisiya siyasəti
63. Mərkəzi bankın tənzimləyici funksiyaları və alətləri
64. Bank kreditləri
65. Bankların vasitəçilik əməliyyatlarının mahiyyəti və təsnifatı
66. Bank riskləri və onun idarə olunması
67. Nağdsız hesablaşma formaları
68. Bank-maliyyə derivativləri və onların xarakteristikası
69. Sığorta bazarının institusional əsasları
70. Çoxqat və ikiqat sığortalama və onun aradan qaldırılması yolları
71. Təkrarsığorta institutu və onun mahiyyəti
72. İcbari sığorta növlərinin spesifik xüsusiyyətləri
73. Sığortaçının investisiya fəaliyyəti və onun resurs mənbələri
74. Büdcə gəlirlərinin tənzimlənməsi
75. Büdcədən kənar fondların təsnifatı
76. Banknot, kağız pul, ümumi pul kütləsi
77. Maliyyə derivativləri və maliyyə bazarının seqmentləri
78. Büdcənin cari və əsaslı xərcləri
79. İcmal büdcə. Dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri.
80. Dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərclərinin optimallaşdırılması yolları.
81. Büdcə xərclərinin fiskal siyasətin formalaşmasında rolu və yeri
82. Büdcə kəsiri: yaranması səbəbləri, maliyyələşdirilməsi mənbələri və idarə olunması mexanizmləri.
83. Büdcə sistemi, onun mahiyyəti və təşkili prinsipləri
84. Dövlət borcu: yaranması səbəbləri, maliyyələşdirilməsi mənbələri və idarə olunması mexanizmləri Büdcə kəsiri və inflyasiya
85. Fiskal siyasətin vergi tənzimlənməsi mexanizmləri
86. Fiskal siyasətin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi: Keynes hipotezi
87. Vaqner qanunu (Wagner law)
88. Büdcə təhlili və büdcə proqnozlaşdırılmasının əsas xüsusiyyətləri

89. Dövlət büdcəsinin formalaşması prosesi və onun sosial-iqtisadi mahiyyəti
90. İnflyasiya təzyiqi olduğu mühitdə fiskal siyasətin qurulması
91. Fiskal siyasətin gəlir bərabərsizliyinin aradan qaldırılmasında və gəlirin yenidən bölüşdürülməsi prosesində rolu
92. Fiskal siyasətin makroiqtisadi stabilliyin təmin olunmasında rolu.
93. Büdcə tənzimlənməsi metodları. Mərkəzi və yerli büdcələrin gəlir və xərclərinin formalaşdırılması prinsipləri.
94. Büdcədən kənar dövlət fondlarının sosial-iqtisadi əhəmiyyəti.

Mənbələr

1. Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli prioritetlər
2. “Büdcə sistemi haqqında” AR Qanunu, <https://e-qanun.az/framework/1126>
3. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi, Bakı-2023
4. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsi, Bakı, 2023
5. Ali makroiqtisadiyyat. Beşinci nəşr. Devid Romer. Azərbaycan dilinə tərcümə. 2019
6. Makroiqtisadiyyat (müəllif: R.Dornbuş, S.Fişer, R.Stars);
7. Makroiqtisadiyyat (müəllif: Olivier Blanşar);
8. Mikroiqtisadiyyatın əsasları (müəlliflər: Karl E.Keys, Rey C.Feyr və Şaron E.Oster).
9. Mişkin F.S. “Pul, bank və maliyyə bazarlarının iqtisadiyyatı”. TEAS press Nəşriyyat evi, 2021
10. Ə.Ə.Ələkbərov “Sosial-iqtisadi inkişafının maliyyə-büdcə parametrlərinin tənzimlənməsi”. Bakı-2007
11. Ə.Ə.Ələkbərov, F.Ş.Kaşiyeva “Pul və banklar” Dərs vəsaiti Bakı 2018
12. Kəlbəliyev Y.A. Fiskal siyasətin və milli iqtisadiyyatın tənzimlənməsi problemləri. Bakı, Elm, 2005, 468 s.
13. Kəlbəliyev Y.A. Vergi siyasətinin konseptual əsasları və praktiki aspektləri. Bakı. 2012, 488 s.
14. S.M.Məmmədov “Rəqəmsal maliyyə” Bakı-Gəncə, 2022
15. Novruzov N.A., İbrahimov Ə.İ., “Büdcə sistemi” dərslik, Bakı-2012
16. Финансы и кредит. Учебник. Коллектив авторов под ред.: Н.Г.Кузнецова, К.В.Кочмола, Е.Н.Алифановой. КНОРУС-Москва. 2016
17. Məmmədov Z.F. Pul, kredit və banklar. Dərslik. Bakı, 2010
18. Sadıqov E.M. Bank əməliyyatları. Bakı, 2010
19. R.Bəşirov “Bank işi” Dərslik. Bakı 2016
20. Белоглазова Г.Н. Деньги, кредит, банки. Москва, 2017.
21. Xudiyev N.N. “Sığorta işi: müasir kurs” dərslik, ADİU., Bakı – 2015
22. Дэвид Бланд. “Страхование: теория и практика”. Москва.ФИС – 2015
23. Məmmədov F., Musayev A., Sadıqov M., Rzayev Z., Kəlbəliyev Y. Vergilər və vergitutma. Bakı, 2010
24. Экономика налоговой политики. Пер. с англ. Под ред. Майкла П.Девере, Москва, 2001
25. İqtisadi dövrü mətbuat: “Вопросы экономики”, “Финансы”, “Финансы и кредит”, “Maliyyə və uçot”, “Statistika xəbərləri”, “Azərbaycanın Vergi jurnalı” və digər jurnallar
26. www.maliyye.gov.az
27. www.cbar.az
28. www.fimsa.az
29. www.stat.gov.az
30. www.economy.gov.az
31. www.sspf.gov.az
32. www.taxes.gov.az

33. <https://president.az>